

Joseph, filius accrescens (1) et decorus aspectu: filie discurrerunt super muram. Sed exasperaverunt eum, et jurgati sunt, invideruntque illi habentes jacula. Sedit in forti arens ejus, et dissoluta sunt vincula brachiorum et manuum illius per manus potentis Jacob: inde pastor egressus est lapis Israel. Deus patris tui erit adjutor tuus, et omnipotens benedict tibi benedictionibus celi desuper, benedictionibus abyssi jacentis deorsum, benedictionibus uberum et vulvæ. Benedictiones patris tui confortatæ sunt benedictionibus patrum ejus: donec veniret desiderium collium æternorum: flant in capite Joseph, et in vertice Nazaræi inter fratres suos. Benjamin lupus rapax, mane comedit prædam, et vespere dividet spolia. Omnes hi in tribus Israel duodecim: hæc locutus est eis pater suus, benedixitque singulis, benedictionibus propriis. Et præcepit eis, dicens: Ego congregor ad populum meum: sepelitte me cum patribus meis in spelunca duplici, quæ est in agro Ephron Hethæi contra Mambre in terra Chanaan, quam emit Abraham cum agro ab Ephron Hethæo in possessionem sepulcri. Ibi sepelierunt eum, et Saram uxorem ejus: ibi sepultus est Isaac cum Rebecca conjuge sua: ibi et Lia condita jacet. Finitisque mandatis quibus filios instruebat, collegit pedes suos super lectulum, et obdormivit: appositusque est ad populum suum.

B. XLVI, Cap. I. — Quod cernens Joseph, ruit super faciem patris flens et deosolans eum. Præcepitque servis suis medicis ut aromatibus condirent patrem. Quibus jussa explentibus, transierunt quadraginta dies: iste quippe mos erat cadaverum conditorum, flevitque eum Ægyptus septuaginta diebus. Et expleto planctus tempore, locutus est Joseph ad familiam Pharaonis: Si inveni gratiam in conspectu vestro, loquimini in auribus Pharaonis: eo quod pater meus adjuraverit me, dicens: En morior; in sepulcro meo, quod fodi mihi in terra Chanaan, sepelies me. Ascendam igitur, et sepeliam patrem meum, ac revertar. Dixitque ei Pharaon: Ascende et sepeli patrem tuum sicut adjuratus es. Quo ascendente, jerunt cum eo omnes senes domus Pharaonis, cunctique majores natu terræ Ægypti; domus Joseph cum fratribus suis, absque parvulis et gregibus, atque armentis, quæ dereli-

quemquam moveat, si parum sibi constare videatur: quia nunc verbum de verbo, modo sensum et sensu exprimere voluit. Man.

querant in terra Gesen. Habuit quoque in comitatu currus et equites, et facta est turba non modica. Veneruntque ad Aream Atad, quæ sita est trans Jordanem: ubi celebrantes exsequias planctu magno atque vehemente, impleverunt septem dies. Quod cum vidissent habitatores terræ Chanaan, dixerunt: Planctus magnus est iste Ægyptiis. Et ideo appellaverunt (Vulg. vocatum est) nomen loci ejus: Planctus Ægypti. Fecerunt ergo filii Jacob sicut præceperat eis. Et portantes eum in terram Chanaan, sepelierunt eum in spelunca duplici, quam emerat Abraham cum agro in possessionem sepulcri ab Ephron Hethæo contra faciem Mambre. Reversusque est Joseph in Ægyptum cum fratribus suis, et omni comitatu, sepulto patre. Quo mortuo, timentes fratres ejus, et mutuo colloquentes: Ne forte memor sibi injuriæ quam passus est, et reddat nobis omne malum, quod fecimus, mandaverunt ei dicentes: Pater tuus præcepit nobis antequam moreretur, ut hæc tibi verbis illius diceremus: Obsecro, ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum, et peccati atque malitiæ quam exerceverunt in te; nos quoque oramus, ut servis Dei patris tui dimittas iniquitatem hanc. Quibus auditis, flevit Joseph. Veneruntque ad eum fratres sui, et proni (Vulg. add. adorantes) in terram dixerunt: Servi tui sumus. Quibus ille respondit: Noli timere: num Dei possumus renuere (Vulg. resistere) voluntati? Vos cogitastis de me malum, et Deus vertit illud in bonum, ut exaltaret me, sicut in præsentiarum cernitis, et salvos faceret multos populos. Nolite metuere; ego pascam vos et parvulos vestros; consolatusque est eos, et blande ac leniter est locutus. Et habitavit in Ægypto cum omni domo patris sui: vixitque centem decem annis. Et vidit Ephraim filios usque ad tertiam generationem. Filii quoque Machir filii Manasse nati sunt in genibus Joseph. C. LXXXII. Quibus transactis, locutus est fratribus suis: Post mortem meam Deus visitabit vos, et ascendere faciet de terra ista ad terram, quam juravit Abraham, Isaac, et Jacob. Cumque adjurasset eos, atque dixisset: Deus visitabit vos: asportate vobiscum ossa mea de loco isto, mortuus est, expletis centum decem vitæ suæ annis. Et conditus aromatibus, repositus est in loculo in Ægypto.

(1) Alterum, « filius accrescens, in Palat. ms. inducitur, contra textus fidem.

Explicit liber Bresth, id est, Genesios.

TITULI LIBRI EXODI.

- I. Numerus eorum, qui ingressi sunt Ægyptum. Incrementum populi, ac depressio ejus a rege. Obstetricis convocat, et ut masculos necarent, imperat. De nativitate Moysi, ac adoptione apud filiam Pharaonis. Ægyptum percussit: a conspectu Pharaonis fugit: filium sacerdotis Madian a pastoribus defendit, et Sephoram sortitur uxorem.
- II. Mortuo rege Ægypti, clamorem Israel Deus exaudivit: Moyses in monte Horeb Dominum conspicit: in rubo flammante vocatus accedit: ad Pharaonem ire præcipitur. Signa deposcit, et accipit: accusat, et ineloquentem se esse pronuntiat. Iratus Dominus, ut cum Aaron pergeret, jubet.
- III. Moysi revertenti in Ægyptum occurrit Angelus Domini ob circumcisionem filii, et sponsonem sanguinum Aaron præcipitur obviam Moysi pergere. Audit ab eo quæ Dominus imperarat. Signa faciunt coram populo: credunt, latantur, cessantur, Pharaonis auribus ingerunt. Imperio Dei resultant, ac duriora populo quam ingerebat, ingressit. Flagellat principes Israel: Moysi et Aaron Dei judicium imprecantur, nec ultra eorum sermonibus credunt majore angustia coactati.
- IV. Catalogus familiæ leuitarum: et ubi Moyses a Deo Deus constituitur Pharaoni: signaque coram Pharaone faciunt: virgo convertitur in draconem; aqua vertuntur in sanguinem: producuntur ranæ, quæ totam inquinant suppellectilem: nec his tribus plagis coercetur, sed potius induratur.
- V. Dominus jubet Pharaonem iterum convenire. Imperatur Aaron pulverem terræ percutere, ut omnis pulvis verteretur in ciniphes: itemque muscis diversi generis cuncta repletur Ægyptus, excepta terra, in qua filii Israel habitabant. Pestem super universa animantia induci jubet: gravia vulnera et vesicæ turgentis in hominibus ex cineris aspersione fiunt. Grando superinducitur, qui universa virentia popularetur, et patientiam Pharaon simulans donec requies daretur, deprecatur; cum præstaretur, nullo gravius induratur.
- VI. Præcipitur Moysi ut ad eum ingrediatur, locustæ ducentur. Nebrae superinducuntur, et in omnibus his minime cohibetur.
- VII. Lex paschæ præcipitur, et quod media nocte Ægyptus percutienda sit, nuntiatur. Superi-

minare, et postes Israel pro signo, sanguine liniuntur. In noctis medio primogenita Ægyptiorum extinguuntur. Pharaon consurgit, ac sine mora populum de terra sua exire compellit.

VIII. Profectio populi Israel de Ramesse in Sochoth: religionem paschæ auditur, et quibus concedere sit licitum. Loquitur Dominus ad Moysen, quod secuturus sit Pharaon filios Israel, qui- que secutus est eos super mare: ac timore coarctati murmuraverunt contra Moysen; Mosique præcipitur ut mota castra mare percutiat ac dividat. De transitu porum, et necæ Ægyptiorum, et cantico triumphorum.

IX. De mari Rubro translato in Marath veniunt. Aquæ dulcantur, et judicium proponuntur: in Elim veniunt, duodecim fontes, et septuaginta arbores palmarum inveniunt, ac deinde in Sina murmurant: panem et carnes desiderant. Manna de celo præstatur, et modus qui sufficit, imperatur.

X. Venerunt Raphidim, et non erat aqua ad bibendum: ac virga petram percussit, aquæ fluxerunt. De pugna Israel et Amalech. De Jethro cognato Moysi, et de judicibus constitutis.

XI. De Raphidim veniunt Sinai, ubi Moses montem ascendit ad Deum, jubet tertio die sanctificare populum. Decalogum proponit, populus terretur vocibus Dei, et rogat ut per Moysen præcepta Dei audiat.

XII. Leges pro singulis rebus Dominus imperat, vel quo judicio quis plectendus sit.

XIII. Edificato altari, Moyses offert holocaustum, et sanguine respergit populum, et librum. Præcipitur ascendere in montem, ut tabulas lapideas accipiat: jubetur a populo primitias accipere: aurum, et argentum, vel ceteras species ad tabernaculum faciendum, vel universam suppellectilem ejus, vestesque sacerdotales et leviticæ, vel quo ordine in sacrificio consecratur, et jura sacrificii mandantur.

XIV. Præcipitur quod singuli pro animabus suis pretium offerant Domino, et labium æneum sanctuario, compositio thymiamatis, oleum sanctificationis, et denominatio prudentium virorum, qui universa perficiant.

XV. Tabulas testimonii accipit, et tardante Mose, populus idolum fabricatur. Mosi iratus nuntiat, et ille pronus adorat: de monte descendens, ta-

bulas frangit : vitulum arripuit, combussit, atque contrivit, et cum levitica familia quantos potuit, interfecit : ac rursus Domum deprecatur.

XVI. Tabernaculum fœderis extra castra ponit, in quo Dominus facie ad faciem cum Mose loquitur : et rogat ostendi sibi gloriam Dei; ac deinde jubet alius tabulos præparare, cum quibus ascendit montem, ibique quæ populus custo-

dire debeat, imperatur, et decem verba fœderis conscribuntur.

XVII. Clarificato cultu, de monte descendit, ac velata facie, populo quæ Dominus jusserat, emarabat observationem ad constructionem tabernaculi : populus sponte offerat, et prudentes viri sapientie spiritu, ut faciant, adimplentur.

XVIII. Perfecto tabernaculo, cunctus populus offert, et a sacerdote collocato, gloria Domini operitur.

BREVES LIBRI EXODI.

I. De rege qui opprimebat filios Israel, et de obsecratoribus Hebræorum, et de nativitate Moysi.

II. De percusso a Moysæ Ægyptio, et fuga Moysi in terram Madian, ubi accepta uxore, duos filios suscepit, et de visione in rubo.

III. De virga in colubrum versa, et manu in sinu : et projectione ejus in Ægyptum, et ingressu ad Pharaonem.

IV. De recapitulatione generationum Hebræarum.

V. De introitu secundo Moysi, et Aaron ad Pharaonem, et de illatis Ægypto plagis usque ad decimam.

VI. De agni involatione, et de egressu Hebræorum ex Ægypto in consummatione decimæ plage.

VII. De primogenitis Domino consecrandis, et de ossibus Joseph ex Ægypto ablatis.

VIII. De columna nubis et ignis, et transitu maris Rubri et cantico.

IX. De amaritudine aquam in Marath, et de manna in deserto primum delapsa.

X. De projectione populi in Raphidim, ubi aqua de petra fluxit, et de bello contra Amalecitas, et ubi Jethro cognatus Moysi, uxorem ei cum filiis representat, dans consilium de præficiendis centurionibus.

XI. De projectione in desertum Sinai, ubi populus in diem tertium sanctificatus assistens, et Deum

in vertice montis vidit, et præcepta legis accepit.

XII. De servis Hebræis, remissione, et percussoribus, vel homicidis, furibus, vel falsis testibus et de reliquis judiciis.

XIII. De reliquiis terræ in anno septimo, et de solemnitatibus, ac decimis.

XIV. De septuaginta senioribus qui juncti sacerdotibus viderunt Dominum Israel.

XV. De ascensu Moysi in monte, et quadraginta dierum illie demorantione : ubi de tabernaculi et arce fabricatione instituitur.

XVI. De sacerdotibus indumentis.

XVII. De sacrificiis et victimis.

XVIII. De altare thymiamatis, et de unguento pontificali, et de Bezeleel et Ooliab, et de observantia sabbati.

XIX. De reditu Moysi post quadraginta dies, et de contractione tabularum, et de vitulo ex auro confecto, et de corde in sacrilegos gesta, et deprecatione Moysi pro populo.

XX. De secundo ascensu Moysi in montem, et reparatione tabularum, et non adorandis, ac de cunctis præceptis, et de recapitulatione instrumentorum tabernaculi, et reditu Moysi post quadraginta dies.

XXI. De collatione populi, vel apparatu, et de fabricatione tabernaculi, quando apparuit gloria Domini.

CAPITULA LIBRI EXODI.

I. De nominibus filiorum Israel, qui ingressi sunt in Ægyptum, et de infantibus Hebræorum, quos præcepit Pharaon in flumen projici.

II. De puero, quem invenit filia Pharaonis, et cognominavit eum Moysen.

III. De Ægyptio, quem occidit Moses, et fugit.

IV. Mortuo Pharaone, exaudivit Dominus filios Israel.

V. Ubi apparuit Angelus Moysi in rubo.

VI. De signo quod dedit Dominus Moysi in virga.

VII. De signo secundo.

VIII. De signo tertio.

IX. Ubi venit ad socerum Moysen, et dixit ei : Vado ad fratres meos.

X. Mortuo Pharaone, dixit Dominus ad Moysen : Vade in Ægyptum, et circumcidit Sophera filium suum.

XI. Dixit Dominus ad Aaron : Vade obviam Moysi.

XII. Dicunt Pharaoni, ut dimittat Israel de terra sua.

XIII. Jubet Dominus Moysi loqui ad populum.

XIV. De principibus Israel.

XV. Dedit te, dicit Dominus, Deum Pharaoni.

XVI. Proiecit Aaron virgam coram Pharaone, et facta est draco : et fecerunt magi similiter.

Plagæ Ægypti :

1. Ubi aqua fluminis facta est sanguis : fecerunt et magi similiter.

2. Percussit iterum Aaron aquas Ægypti et eduxit ranas : fecerunt et magi similiter.

3. Percussit Aaron pulverem terræ, et facti sunt ciniphes in hominibus : et cesserunt magi.

4. Inmisit cynomyium in totam terram Ægypti.

5. Misit Dominus mortem in pecora Ægyptiorum.

6. De favilla quam sparsit Moyses in celum, et facta sunt ulcera in hominibus.

7. Extendit Moyses manum in celum, et pluit Dominus ignem et grandinem.

8. Venit locusta super omnes fines Ægypti.

9. Factæ sunt tenebræ in tota terra Ægypti triduo.

10. De decima plaga, in qua percussit Dominus omne primogenitum Ægyptiorum.

XVII. Dicit Dominus Moysi : Adhuc unam plagam ego induco in Pharaonem.

XVIII. Loquitur Dominus Moysi et Aaron de sacramento paschæ.

XIX. Habitaverunt filii Israel in Ægypto annis CCCXXX.

XX. Legem paschæ dat Dominus.

XXI. Dicit Dominus, ut sanctificent omne primitivum.

XXII. Quinta progenie ascenderunt filii Israel de Ægypto.

XXIII. Consecutus est Pharaon filios Israel, et cooperavit Ægyptios mare.

XXIV. Canticum.

XXV. Cantavit et Maria cum mulieribus in tympanis et choris.

XXVI. Murmuravit populus in deserto pro aqua.

XXVII. Murmuraverunt et pro carnibus.

XXVIII. Dedit Dominus populo coturnices et manna.

XXIX. Manducaverunt manna annis quadraginta.

XXX. Murmuraverunt pro aqua, et eduxit de petra aquam.

XXXI. Venit Amalech ad pugnam, et percussit eum Josue.

XXXII. Venit Jethro ad Moysen in desertum.

XXXIII. Constitutum dedit Jethro Moysi, ut præponeret tribunos et centuriones.

XXXIV. Testatur Dominus per Moysen populo, ut audiant eum.

XXXV. Descendit Dominus in montem Sina in igne.

XXXVI. Præcipit Dominus Moysi, ut ascendat in montem solus.

XXXVII. Decem verba legis, quæ præcepit Dominus custodiri :

1. Non erunt tibi dii absque me.

2. Non facias tibi idolum neque ullam similitudinem.

3. Non sames nomen Dei tui in vanum.

4. In mente habe diem sabbatorum.

5. Honora patrem tuum et matrem.

6. Non occides.

7. Non machaberis.

8. Non furtum facies.

9. Non dices falsum testimonium.

10. Non concupisces uxorem proximi tui, neque aliquid ejus.

XXXVIII. Timuit populus et dixerunt ad Moysen : Tu loquere ad nos.

XXXIX. Deos argenteos vel aureos non faciendos : sed altare Domino.

XL. De puero Hebræo emplo.

XLI. De filia distracta.

XLII. De percusso et mortuo.

XLIII. De his qui occiderint dolo.

XLIV. De his qui percusserint patrem aut matrem.

XLV. Qui furto ereptum venderint.

XLVI. Qui malidixerint patri vel matri.

XLVII. Si in rixa percusserit aliquis lapide aut pugno.

XLVIII. Si seruum aut ancillam percusserit aliquis, et mortui fuerint.

XLIX. Si mulierem percusserit, et abortiverit.

L. Oculum pro oculo erendum.

LI. Oculum servi aut ancille qui eruit.

LII. Si cornu aliquem percusserit taurus.

- LIII. Si foveam quis foderit.
 LIV. Si taurus alium cornu percusserit taurum.
 LV. Si quis vitulum aut ovem furatus fuerit.
 LVI. De fure percusso.
 LVII. De agro alieno depasto.
 LVIII. De area incensa, vel messe.
 LIX. De commendato et furto ab aliquo sublato.
 LX. De jumento vel aliqua pecude commendata et mortua.
 LXI. Si petierit quis animal, et mortuum fuerit.
 LXII. De virgine nondum sponsata.
 LXIII. Maleficum occidendum.
 LXIV. Qui dormierit cum pecude occidendus.
 LXV. Qui immolaverit diis eradicandus.
 LXVI. Advenæ non nocendum.
 LXVII. Viduæ et orphano non nocendum.
 LXVIII. De fenore et pignore.
 LXIX. Non blasphemandum.
 LXX. Primitias Domino offerendas.
 LXXI. Omne primitivum Domino offerendum.
 LXXII. Carnem a bestia prægustatam non edendam.
 LXXIII. Non credendum facile quod audieris.
 LXXIV. Non consentendum testibus iniquis.
 LXXV. Non esse malum cum multis.
 LXXVI. Non declinare cum multis in iudicio.
 LXXVII. Non spernendum pauperem in iudicio, nec pro illo faciendum.
 LXXVIII. Errans inimici jumentum revocandum.
 LXXIX. Inimici jumentum pressum pondere erigendum.
 LXXX. Iudicium pauperis non subvertendum.
 LXXXI. Ab omni verbo iniquo recedendum.
 LXXXII. Innocentem et justum non occidendum.
 LXXXIII. Munera non accipienda.
 LXXXIV. De peregrinis, et remissionis anno.
 LXXXV. Sabbato non operandum.
 LXXXVI. Omnia quæ præcepit Deus, facienda.
 LXXXVII. Tribus temporibus anni diem solemnem agendum.
 LXXXVIII. De festivitate azymorum.
 LXXXIX. Vacuum in conspectu Domini minime apparendum.
 XC. Tribus temporibus anni omne masculinum parere Domino.
 XCI. Primitias terræ offerendas.
 XCII. Non coquendum agnum in lacte matris suæ.
 XCIII. Angelum promittit Dominus Moysi, qui eum præcedat.
 XCIV. Qui Deum audierit liberrari ab inimicis suis.
 XCV. Deos alienigenarum non adorandos.
 XCVI. Timorem et vespas missurum Dominum, qui egerent alienigenas.

- XCVII. Dicit Dominus Moysi ascendere ad se in monte cum majoribus natu.
 XCVIII. Edificavit Moyses altare ex lapidibus duodecim.
 XCIX. Ascendit Moyses cum majoribus natu.
 C. Omnes electi venerunt in locum Dei.
 CI. Dicit Dominus Moysi ut ascendat in montem accipere tabulas Testamenti.
 CII. Ascendit Moyses et descendit ad eum majestas Domini.
 CIII. Dicit Dominus offerri initia ad tabernaculum faciendum.
 CIV. Quæ debeant offerri.
 CV. De fabrica arcæ, mensæ, tabernaculi et altaris.
 CVI. De oleo lucernæ.
 CVII. De sacerdote Aaron et filiorum ejus.
 CVIII. De stola sancta.
 CIX. De veste sacerdotali.
 CX. De ordinandis sacerdotibus, et de hostia immolanda.
 CXI. De altari incensi.
 CXII. De oblatione odorations.
 CXIII. Sacerdotes jubentur lavare et manus et pedes cum ascendunt sacrificare Domino.
 CXIV. De unguento incensi.
 CXV. De Beseleel quem replevit Dominus spiritu sapientie ad omne opus.
 CXVI. De sabbato observando.
 CXVII. Ubi dat Dominus Moysi tabulas Testamenti.
 CXVIII. Ubi fecit Aaron vitulum constabilem.
 CXIX. Dicit Dominus Moysi : Descende velociter.
 CCX. Ubi oravit Moyses pro populo.
 CCXI. Vidit Moyses vitulum, et confregit tabulas.
 CCXII. Ubi arguit Moyses Aaron propter vitulum.
 CCXIII. Jussit Moyses populo ut occiderent invidiam.
 CCXIV. Rogat Moyses Dominum pro populo, ut dimittat illis peccatum eorum.
 CCXV. Dicit Dominus Moysi : Ascendite ad terram, quam juravi patribus vestris.
 CCXVI. Increpat Dominus populum et jubet Moysen extra tabernaculum erigere, et loquitur ad eum in columna nubis.
 CCXVII. Locutus est Dominus ad Moysen, quomodo loquitur quis ad amicum suum.
 CCXVIII. Petit Moyses Dominum videre, et ait illi Dominus : Non potes videre faciem meam.
 CCXIX. Ascendit Moyses in montem cum aliis tabulis, ubi accepit legem, et præceptum Domini.
 CXXX. Omne primitivum jubet sibi offerri Dominus.

- CXXXI. Non manducavit Moyses diebus xi, cum scriberet verba Testamenti.
 CXXXII. Gloriosa facta est facies Moysi, et velabat eam coram populo, quod eis cornuta videretur.
 CXXXIII. De die sabbatorum.
 CXXXIV. Initia jubet Moyses offerri Domino, quæcumque disposuissent in corde suo ad opus tabernaculi, et altaris, et rerum sacerdotalium.
 CXXXV. Fecerunt Beseleel, et Ooliab, et omnis sapiens stolas sanctas, et omne opus tabernaculi.
 CXXXVI. Fecit Beseleel arcam Testamenti, et mensam, et candelabrum, et septem lucernas, et

- altare aneum, et oleum linimenti : et de altari arce, columnis et utensilibus tabernaculi, et oblati ad numerum bellatorum : et de veste sacerdotali, tintinnabulis, et omni ornatu et perfectione tabernaculi, et omnibus vasis ejus.
 CXXXVII. In die primo mensis primi, præcepit Dominus Moysi sanctificare omnia, et induere Aaron stolam sanctam ejus.
 CXXXVIII. In primo mense anni secundi professionis de Ægypto, statuit Moyses tabernaculum testimonii.
 CXXXIX. Consummato tabernaculo, texit illud mubes, et majestas Domini implevit illud.

INCIPIIT

LIBER ELLE SMOTH,

QUI GRÆCE DICITUR

EXODUS.

T. I, B. I, C. I, Cap. I. — Hæc sunt nomina filiorum Israel, qui ingressi sunt in Ægyptum cum Jacob : singuli cum domibus suis introierunt : Ruben, Simeon, Levi, Judas, Issachar, Zabulon, et Benjamin, Dan, et Nephthali, Gad, et Aser. Erant igitur omnes anime eorum qui egressi sunt de femore Jacob, septuaginta (1) : Joseph autem in Ægypto erat. Quo mortuo, et universis fratribus ejus, omnique cognatione illa (2), filii Israel creverunt, et quasi germi-

nantes multiplicati sunt : ac roborati nimis, impleverunt terram. Surrexit interea rex novus super Ægyptum, qui ignorabat Joseph : et ait ad populum suum : Ecce, populus filiorum Israel multus, et fortior nobis est. Venite, sapienter opprimamus eum, ne forte multiplicetur, et si ingruerit contra nos bellum, addatur inimicis nostris, expugnatique nobis, egrediar e terra. Preposuit itaque eis magistros operum, ut affligerent eos oneribus : edificave-

(1) Errore librarij nonnulla fluxerunt et Septuaginta in canonem Hebraicæ veritatis : inde est quod hic legat cum altero ms. codice : « Erant igitur omnes anime eorum, qui egressi sunt de femore Jacob, septuaginta quinque » ; quod S. Hieronymus discrete resellit in libris « questionum Hebraicarum, docens paulatim per singulos supputato numero, et in Hebraicis voluminibus inveniri tantummodo, « septuaginta animas. Ex quo manifestum est », inquit, « omnes animas, que ingressæ sunt Ægyptum de femoribus Jacob, fuisse septuaginta ; dum sexaginta sex postea ingressæ sunt, et repperunt in Ægypto tres animas, Joseph scilicet cum duobus filiis ejus : septuagesimus autem ipse fuerit Jacob ». Suam deinde sententiam tuetur ab ipsis LXX translatoribus,

qui in Deuteronomii cap. x, 22, septuaginta tantum animas in Ægyptum intrasse memorem : quamvis etiam hoc loco corrupte legatur in ms. Alexandrino : « septuaginta quinque ». MARR.

— Sic optime habet ms. Urbinas : reliqui autem, e quibus et ille, quem canonem Hebraicæ veritatis Martianeus vocat, juxta Græcum numerant, « septuaginta quinque ». Vide « quest. Hebraicæ » in Gen. cap. xvi, vers. 26.

(2) Pro « cognatione illa », in can. et aliquot mss. codd. legitur, « cognatione sua ». Id vero falsum esse nemo non videt. MARR.

— Idem ms. Urbinas, « cognatione sua » perperam. Hebraeus habet וְדוּרֵי דְרֹאֵת, « generatio illa ».